

Slimmade insatser ger billig

Majs är billigt foder men har en dyr odling. Men höga kostnader innebär också potential att spara. Anpassa ogräsbekämpning, gödning och utsäde efter dina förutsättningar. Där finns pengar att hämta.

Med majsens explosionsartade utbredning har också vår kunskap om odlingen ökat. Vi har fått egna försök anpassade för våra svenska förhållanden och mängder av erfarenheter. Odlingsrekommendationerna var förut ofta baserade på danska råd och hade ibland karaktären ”hängsle och livrem”. Låt se vad vi kan göra med den nyvunna kunskapen!

Ogräs ska bort...

I en radgröda som majs är ogräsbekämpningen extremt viktig. När skördeökningen för ogräsbekämpning i spannmål är runt 10 procent kan den i majs vara 250 procent.

Men visst vore det fint att slippa en ogräskörning och att kunna bekämpa något senare när vi nu har tillgång till Callisto som tar ner knähöga mållor om det behövs. Det fungerar tyvärr inte. Då har ogräsen redan gjort sin skada. Att dra fram den första ogräsbekämpningen till när majsens har 4-5 blad gav i försök drygt 10 procent skördenedsättning jämfört med att bekämpa vid 2-3 blad. Värdet av merskörden är knappt 1 500 kronor vilket förstås betalar den extra körning som blir följden.

Majsen ska alltså ogräsbekämpas två gånger som grundregel. Däremot går det bra att låta den andra körningen vara en radrensare. Det passar bra när ogräsen som är kvar är stora och inte så många. Näva var ett av ogräsen det fungerade särskilt bra mot i nya försök.

Radrensning som andra ogräskörning istället för ett kemiskt alternativ har i försök fungerat särskilt bra mot näva.

...men överdriv inte

Ogräsbekämpningens Rolls Royce får man nog säga att blandningen av Callisto och MaisTer är. Den tar så gott som allt. Den förekommer, men den kostar. Trots en låg dos på 0,3 liter Callisto blir prislappen 790 kronor per hektar. Saknar du nattskatta och kvickrot kommer du långt

på en blandning av Harmony 50 SX och Starane 180 för 280 kronor. Skillnaden på 500 kronor per hektar kan man ha roligare för. Enbart Harmony 50 SX tappar ett par ogräs och kräver tidigare körning, men kan vara ett fullgott alternativ, åtminstone som första behandling. Då landar priset på knappa hundralappen per körning.

majs

Avvakta nattskattan

Att göra dessa klipp i preparatkostnad är inte för alla. Men det kan gälla ganska många. För bara några år sedan var nattskatta det överskuggande ogräsproblemet i majs. Nu har vi preparat som bekämpar nattskatta lätt, och det odlas dessutom mycket majs på ”ny” mark där man inte ser röken av en nattskatta. Dessutom gror den sent. En bra strategi kan vara att vänta med nattskattebekämpningen till andra körningen.

Ge fosfor – men mindre

Startgivan med fosfor är liksom ogräsbemästringen mycket viktig. Saknas den placerade fosfor bli majsen eftersatt. De gånger fosfor behövs vill säga. Majsen kan många gånger klara sig utan. I svenska försök gav startgivan cirka ett ton ts, eller omkring 10 procent i merskörd. Men det räckte med 18 kilo, det vill säga cirka 75 kilo MAP per hektar. Rutinmässigt läggs ofta 100 kilo per hektar MAP vid majssådd. Den som har möjlighet att sänka givan till 75 kilo tjänar 125 kronor per hektar.

Man kan tänka sig att lägga den höga givan första årets majsodling och därefter sänka den. Uppgödslad jord borde serva majsen bättre med fosfor, men försöken visade inte att man helt kunde ta bort startgivan vid höga fosfortal i marken.

Kalium bättre på vallen

Kaliumbehovet är stort i det grovfoderproducerande lantbruket. Både vall och majs kräver höga kaliumgivor. Är markinnehållet av kalium hyfsat är det inga problem att täcka behovet med gårdens flytgödsel. Men för den som har kaliumklass 2 och under och bara vall och majs med bra avkastning krävs hushållning. Med markklass 2 rekommenderas till 12 tons majsskörd 160 kilo kalium per hektar och till 8 ton vall 100-140 kilo beroende på vallålder. Om man har tillgång på gödsel för att täcka behovet klarar man spridningsreglerna max 22 kilo

fosfor per hektar på ett hår. Är markklassen lägre blir det värre.

Men nya försök tyder på ljus i tunneln. Här har majsen svarat på kalium upp till max 100-150 kilo per hektar, trots lågt markinnehåll. Det verkar som att rekommendationen för kalium till majs är för hög. Troligen gör flytgödseln bättre nytta på vallen.

Utsäde utan prut

Mer majsfrön ger större ts-avkastning. Det har vi egentligen vetat länge. Trots detta har 75 000 frön per hektar varit praxis. Ett annat sortmaterial med risk för lång säsong, låg stärkelsehalt och kanske liggmajs kan ha legat bakom. Nu visar svenska försök att det är lönsamt att höja utsädesmängden åtminstone till 90 000 frön per hektar. Vinsten blir mellan ett halvt och ett ton ts. Brasklappen är mycket dåliga jordar där en hög utsädesmängd anses ge sämre kolv-

utveckling. Kontrollräkna! Med 75 000 plantor blir det 11 plantor på två löpmetrar och med 90 000 knappt 14 stycken.

Kalkylen för den som kan göra alla dessa åtgärder slutar på 1 400 kronor, se nedan. Detta kan man ställa i relation till kostnaden för utsäde, gödning och kem. I efterkalkyler för majs i Kalmarområdet ligger kostnaden då i medeltal på cirka 4 000 kronor per hektar. Så nog finns det potential att bättra på nettot i majsodlingen. ■

SLUTSATSER

- Anpassa ogräspreparat efter ogräsflora.
- Radrensa i andra ogräskörningen.
- Minska MAP-givan till 75 kilo per hektar där majs odlats förut.
- Omfördela flytgödseln till vall om kaliumklassen är låg på gården.
- Höj utsädesmängden till 90 000 frön per hektar.

Stark kalkyl	kr/ha
Byta kemisk bekämpning mot hackning	250
Byta dyr första behandling mot billig	225
Minska MAP från 100 till 75 kg	125
Minska flytgödsel från 40 till 30 ton, kaliumvärde	400
Netto för höjd utsädesmängd från 75 till 90 tusen frö/ha	420
Summan av alla åtgärder	1 420